

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

2022 елның 19 маеннан

№ 11

«2022-2024 елларга Татарстан Республикасы
Менделеевск муниципаль районы
Татар Чаллысы авыл жирлеге жирләрәннән
файдалану һәм аларны саклау" муниципаль
программасын раслау турында

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Татар Чаллысы авыл
жирлеге территориясендә жирләрне саклауны гамәлгә ашыру максатларында, Россия
Федерациясе Бюджет кодексының 170 ст., Россия Федерациясе Жир Кодексының 1.13 ст.
нигезләп, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары
турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131 номерлы Федераль законга, «Татарстан
Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы
Татарстан Республикасы Законына таянып, Татарстан Республикасы Менделеевск
муниципаль районы Татар Чаллысы авыл жирлеге башкарма комитеты

КАРАР ИТӘ:

- 1.«Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Татар Чаллысы авыл
жирлеге жирләрәннән файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программасын
расларга (кушымта беркетелә);
2. Әлеге карарны Татар Чаллысы авыл жирлегенә рәсми сайтында урнаштыру белән
"Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында" бастырып
чыгарырга <http://pravo.tatarstan.ru>
3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә.
4. Әлеге карарның үтәлешен тикшерүне үз өстемдә калдырам

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Татар Чаллысы авыл жирлеге башкарма комитетының 2022 елның 19 маендагы 11 номерлы карарына кушымта

«2022-2024 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Татар Чаллысы авыл жирлеге жирләрәннән файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программасы

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Татар Чаллысы авыл жирлеге жирләрәннән файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программасының паспорты

Программа эшләү өчен нигез	РФ Жир кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131 номерлы Федераль закон
Заказ бирүче	Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Татар Чаллысы авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаны төп эшләүче	Татар Чаллысы авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның төп максаты	Татар Чаллысы авыл жирлеге жирләрән саклау һәм рациональ файдалану буенча чараларны тормышка ашыру
Программаның билгеләнеше	Татар Чаллысы авыл жирлеге жирләрән саклау мәсьәләләрен хәл итү
Программаны тормышка ашыру вакыты	2022-2024 еллар
Көтеләсе нәтижеләр	Жирләрне саклау һәм рациональ файдалану өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру, бозылган жирләрне торгызу, халыкның экологик куркынычсызлыгын һәм аның тормыш сыйфатын күтәрү
Программа үтөлешен тикшерү	Татар Чаллысы авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаны тормышка ашыру механизмы	Жирләрне саклау һәм рациональ файдалану буенча хужаларның һәм кулланучыларның эшчәнлеген координацияләү Татар Чаллысы авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан башкарыла. Программаны аныклау кирәк булганда үткәрелә

<p>Финанслау чыганакалары</p>	<p>Программаны үтәү муниципаль берәмлек бюджеты хисабына башкарыла. 2022 ел Муниципаль берәмлек бюджеты хисабына программаны финанслау күләме 1 мең сум тәшкил итә. 2023 ел — 1 мең сум 2024 ел -1 мең сум</p>
-------------------------------	---

1. Муниципаль программаны тормышка ашыруның тиешле өлкәсендә агымдагы торышы характеристикасы һәм төп проблемалар

Жир-әйләнә-тирә мохитнең мөһим өлеше, аны куллану башка табигать объектлары: хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм жир асты байлыкларының башка кыйммәтләре белән бәйле. Жирне куллану һәм саклаудан башка табигый ресурслардан файдалану мөмкин түгел. Жиргә карата хужасызлык кичекмәстән яки якин киләчәктә әйләнә-тирә мохиткә зыян китерәчәк, туфракның өске катламы жимерелүгә, аның химик һәм радиоактив пычрануына гына китереп калмыйча, бөтен табигать комплексының экологик начараюына да китерәчәк.

"2022-2024 елларга Менделеевск муниципаль районы Татар Чаллысы авыл жирлегенә жирләрен куллану һәм саклау" муниципаль программасы (алга таба Программа) икътисадны ныгыту максатларында жир ресурсларыннан нәтижәле һәм рациональ файдалану һәм идарә итү буенча дәүләт сәясәтен тормышка ашыруны тәэмин итә торган жирләренә куллану һәм саклау өчен уңайлы шартлар булдыруга юнәлтелгән.

Жир фондының зур күләмнән төрле максатларда куллану әйләнә-тирә мохит экосистемасының барлык буыннарының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер йөкләмәләр йөкли. Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә бер звеноның дәрәжәсез бозу, урманмы ул, хайваннар дөньясы, жир, экосистеманың бөтенлеген бозуга китерә.

Жирне рациональ файдаланмау, аңа куллану һәм хужасыз караш аның башкара торган функцияләрен бозуга, табигый үзлекләрен кимүенә китерә.

Жирләренә саклау жирдән нәтижәле файдалану булганда гына нәтижәле булырга мөмкин.

Татар Чаллысы авыл жирлегенә тотрыклы социаль-икътисади үсеш һәм анда яшәүчеләрнең экологик куркынычсыз торышы проблемалары бүгенге этапта жирләренә саклау һәм куллану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән. Авыл жирлегенә дәрәжәсендә жирләренә саклау һәм куллану буенча жирле проблемаларны мөстәкыйль хәл итәргә мөмкин, өстәвенә, хәзерге вакытта яшәүче кешеләр генә түгел, киләчәк буын мәнфәгатьләрендә тулы, комплекслы һәм акыллы итеп хәл итәргә мөмкин.

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Татар Чаллысы авыл жирлегенә территориясендә төрле рөхсәт ителгән жир кишәрлекләре бар.

Иң кыйммәтле жирләр-авыл хужалыгы жирләренә караган авыл хужалыгы жирләре.

Жирлек территориясендә көтүлекләр мәдәни-техник торышы буенча, нигездә, чиста. Көтүлекләр шәхси ярдәмче хужалыклар тарафыннан файдаланыла.

Көтүлек азыгын барлык кулланучыларны да исәпкә алып, табигый көтүлекләр көчле йөкләнеш кичерми. Жирлектәге барлык көтүлекләр диярлек яшеллекләрдән артык хәлдә.

Жирләрнең экологик торышы уртача яхшы, әмма стихияле санкцияләнмәгән чүпләкләр әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик хәлне катлауландыра.

2. Муниципаль программаны тормышка ашыруның максатлары, бурычлары һәм максатчан күрсәткечләре, сроклары һәм этаплары

Жирлек территориясендә жирләрдән файдалану һәм саклау өлкәсендә муниципаль сәясәтнең төп принциплары булып Татар Чаллысы авыл жирлеге башкарма комитеты эшчәнлегенең законлылыгы һәм ачыклыгы, хисаплылык һәм контрольлек, нәтижәлелек тора.

Муниципаль программаның максаты-жирләрне һәм туфракны пычрату, бетерү, деградацияләү, бозу, юкка чыгару һәм жирләргә һәм туфракка башка тискәре йогынты ясау, шулай ук жирләрне рациональ файдалануны, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның ундырышылыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту өчен тәмин итү.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла: куллану эшчәнлеген оптимальләштерү;

жирләрдән рациональ файдалану һәм саклау нәтижәлелеген күтәрү;

яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу;

жирләрне инвентаризацияләү.

Жирләрне инвентаризацияләү жирләрне деградацияләү, пычрату, чүпләү, бозу, хужалык эшчәнлегенең башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, максатчан кулланылмаган яки кулланылмаган жир кишәрлекләрен, жирләрнең башка характеристикаларын рөхсәт ителгәнчә файдаланылмавын ачыклау максатыннан башкарыла.

Өлеге программаны тормышка ашыру жирдән файдалануны тәртипкә салуга һәм яңа жир кишәрлекләрен әйләнешкә кертүгә ярдәм итәчәк;

авыл жирлегенең инвестицияләр жәлеп итүчәнлеген арттыру, икътисад үсешенә, жирләрне нәтижәле файдалануга һәм саклауга бәйле рәвештә.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә тәмин ителәчәк:

1) торак пунктларны

2) жирләрнең сыйфат характеристикасын яхшырту;

3) жирләрдән нәтижәле файдалану

Программаны тормышка ашыру вакыты: 2022-2024 еллар

3. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Татар Чаллысы авыл жирлеге территориясендә жирләрне саклау һәм файдалануның нәтижәлелеген арттыру буенча чаралар планлаштырылган.

п\п	Чаралар исеме	Финанс чыганаclarын күрсөтөп финанслау(•сум)	Башкаручы	Үтөү вакыты	Жаваплы кеше
1.	Авыл хужалыгы жирлөрен саклау буенча чаралар үткөрү	Жирле бюджет: 2022 ел — 500 сум. 2023 ел — 500 сум	авыл жирлеге башкарма комитеты	2022-2024	башкарма комитет житөкчесе

	агачлар һәм куаклар үсүдөн, чүп үлөннөреннән һәм зарарлы организмнардан саклау	2024 ел — 500сум			
2.	Хужалык эшчәнлегенө башка тискөре (зарарлы) йогынтысына дучар ителгән жирлөрне яхшырту һәм торгызуны тәмин итү	Жирле бюджет: 2022 ел — 500 сум 2023 ел — 500 сум 2024 ел — 500 сум	авыл жирлеге башкарма комитеты	2022-2024	башкарма комитет житөкчесе